Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Spraw Zagranicznych

2025/2017(INI)

4.3.2025

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Albanii za lata 2023 i 2024
(2025/2017(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Andreas Schieder

PR_INI

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

UZASADNIENIE 9

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE 10

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Albanii za lata 2023 i 2024 (2025/2017(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Albanii, z drugiej strony[1],

– uwzględniając wniosek Albanii o członkostwo w UE złożony 24 kwietnia 2009 r.,

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)[2],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1449 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich[3],

– uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),

– uwzględniając komunikat Komisji z 8 listopada 2023 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2023 r.” (COM(2023)0690), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji „Sprawozdanie za rok 2023 dotyczące Albanii” (SWD(2023)0690),

– uwzględniając komunikat Komisji z 8 listopada 2023 r. pt. „Nowy plan wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2023)0691),

– uwzględniając komunikat Komisji z 20 marca 2024 r. w sprawie reform poprzedzających rozszerzenie oraz przeglądów polityki (COM(2024)0146),

– uwzględniając komunikat Komisji z 24 lipca 2024 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r.” (COM(2024)0800) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2024 r. – Rozdział dotyczący sytuacji w zakresie praworządności w Albanii” (SWD(2024)0828),

– uwzględniając komunikat Komisji z 30 października 2024 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2024 r.” (COM(2024)0690), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji „Sprawozdanie za rok 2024 dotyczące Albanii” (SWD(2024)0690),

– uwzględniając program reform Albanii przedłożony w ramach unijnego Instrumentu

[1] Dz.U. L 107 z 28.4.2009, s. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] Dz.U. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, zatwierdzony przez Komisję 23 października 2024 r.,

– uwzględniając sprawozdanie końcowe z misji obserwacji wyborów z ramienia Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka przy Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE/ODIHR) z 29 września 2023 r. w sprawie wyborów lokalnych w Albanii 14 maja 2023 r.,

– uwzględniając wspólną opinię Komisji Weneckiej i OBWE/ODIHR z 11 grudnia 2020 r. w sprawie zmian w konstytucji Albanii z 30 lipca 2020 r. oraz w kodeksie wyborczym Albanii z 5 października 2020 r.,

– uwzględniając oświadczenia ze szczytów UE–Bałkany Zachodnie, które odbyły się w Brukseli w dniach 13 grudnia 2023 r. i 18 grudnia 2024 r.,

– uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r.,

– uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Albanii,

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0000/2025),

A. mając na uwadze, że rozszerzenie jest najskuteczniejszym instrumentem polityki zagranicznej UE i geostrategiczną inwestycją w długotrwały pokój, demokrację, stabilność i bezpieczeństwo na kontynencie;

B. mając na uwadze, że rozszerzenie jest procesem opartym na osiągnięciach, demokracji, praworządności i prawach podstawowych;

C. mając na uwadze, że Albania jest krajem kandydującym do UE od 2014 r., w lipcu 2022 r. rozpoczęła negocjacje akcesyjne, a w listopadzie 2023 r. pomyślnie zakończyła przegląd zgodności prawa krajowego z prawem unijnym;

D. mając na uwadze, że 15 października 2024 r. Albania rozpoczęła negocjacje w sprawie klastra 1 dotyczącego kwestii podstawowych, a 17 grudnia 2024 r. w sprawie klastra 6 dotyczącego stosunków zewnętrznych;

E. mając na uwadze, że Albania jest wiarygodnym partnerem w polityce zagranicznej i jest w pełni dostosowana do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE;

1. z zadowoleniem przyjmuje niezmienne zaangażowanie Albanii na rzecz integracji z UE, odzwierciedlające konsensus między partiami politycznymi i ogromne poparcie obywateli, oraz wyraża uznanie dla konsekwentnego pełnego dostosowania się Albanii do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE oraz promowania międzynarodowego porządku opartego na zasadach;

2. z zadowoleniem przyjmuje ambitny cel Albanii dotyczący zakończenia negocjacji akcesyjnych do końca 2027 r. oraz szybkie postępy poczynione w ostatnich latach, w szczególności otwarcie dwóch klastrów rozdziałów negocjacyjnych w 2024 r.;

3. zauważa, że tempo procesu przystąpienia do UE zależy od postępów kraju kandydującego w dostosowywaniu się do dorobku prawnego UE i w jego wdrażaniu, a także od należytego funkcjonowania wszystkich instytucji krajowych, i opiera się na praworządności, dobrych rządach i prawach podstawowych; wzywa Albanię, aby przyspieszyła reformy, których celem jest wzmocnienie praworządności, walka z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz zapewnienie ochrony praw podstawowych, w tym wolności wypowiedzi;

4. z zadowoleniem przyjmuje nowy unijny Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, który zapewni Albanii 922 mln EUR w formie dotacji i pożyczek, gdy kraj ten spełni warunki określone w ambitnym programie reform;

5. odnotowuje przyjęcie przez Albanię krajowego planu integracji europejskiej na lata 2024–2026; apeluje o podjęcie większych wysiłków na rzecz zwiększenia przejrzystości i zaangażowania w komunikację publiczną na temat integracji z UE;

Instytucje demokratyczne, media i społeczeństwo obywatelskie

6. podkreśla, że konstruktywna debata polityczna i uporządkowane postępowanie parlamentarne są najważniejszymi aspektami demokratycznych rządów; potwierdza wspólną odpowiedzialność albańskich sił politycznych za wzmocnienie konstruktywnego i inkluzywnego dialogu politycznego oraz przezwyciężenie trwającej polaryzacji politycznej w tym kraju; podkreśla potrzebę skuteczniejszego nadzoru parlamentarnego, poprawy funkcjonowania instytucji i znaczącego udziału społeczeństwa obywatelskiego;

7. odnotowuje wprowadzone w lipcu 2024 r. zmiany w kodeksie wyborczym Albanii, które umożliwiają albańskiej diasporze głosowanie poza granicami kraju i wprowadzają częściowo otwarte listy kandydatów; nalega, aby uwzględnić i wdrożyć zaległe zalecenia OBWE/ODIHR oraz Komisji Weneckiej;

8. z zaniepokojeniem zauważa, że na niezależność i pluralizm mediów nadal ma wpływ wysoka koncentracja rynku, nakładanie się interesów biznesowych i politycznych, brak przejrzystości finansowania i własności, zastraszanie i niepewne warunki pracy dziennikarzy;

9. przypomina, że wszelkie zmiany ustaw medialnych powinny być zgodne z zaleceniami Komisji Weneckiej i powinny być wprowadzane w sposób przejrzysty i sprzyjający włączeniu społecznemu; zauważa, że nie poczyniono żadnych postępów w dostosowywaniu ram prawnych do dorobku prawnego i norm UE, w tym europejskiego aktu o wolności mediów[4]; przypomina o konieczności wzmocnienia dziennikarstwa śledczego, weryfikacji informacji i umiejętności korzystania z mediów, aby przeciwdziałać nawoływaniu do nienawiści, dezinformacji i nieprawdziwym

[4] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1083 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnych ram dla usług medialnych na rynku wewnętrznym i zmiany dyrektywy 2010/13/UE (europejski akt o wolności mediów) (Dz.U. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

informacjom;

10. przypomina, że władze krajowe i lokalne są odpowiedzialne za poprawę przejrzystości, odpowiedzialności i włączenia społecznego przez prowadzenie znaczących i regularnych konsultacji publicznych z zainteresowanymi stronami; z zaniepokojeniem zauważa, że parlament albański wdraża ramy prawne dotyczące konsultacji publicznych głównie w sposób formalny;

Prawa podstawowe

11. zauważa, że ramy prawne Albanii dotyczące przemocy ze względu na płeć nie są jeszcze w pełni dostosowane do konwencji stambulskiej; wyraża poważne zaniepokojenie, że przemoc wobec kobiet pozostaje palącą kwestią, a liczba kobietobójstw utrzymuje się na wysokim poziomie; apeluje o usprawnienie usług wsparcia dla ofiar, w szczególności opieki zdrowotnej, finansowania schronisk, bezpłatnej pomocy prawnej oraz reintegracji i rehabilitacji ofiar;

12. jest zaniepokojony, że przepisy dotyczące osób z niepełnosprawnościami i równouprawnienia płci wciąż nie zostały dostosowane lub zostały tylko częściowo dostosowane do dorobku prawnego UE;

13. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie ustawy o ochronie danych osobowych, której celem jest pełne dostosowanie do dorobku prawnego UE, wyraża jednak poważne zaniepokojenie przetwarzaniem danych osobowych i niedociągnięciami systemów informatycznych; wzywa władze albańskie, aby wzmocniły zabezpieczenia przed naruszeniami ochrony danych;

Praworządność

14. z zadowoleniem przyjmuje postępy Albanii we wdrażaniu reform wymiaru sprawiedliwości, w tym w procesie weryfikacji, zakończonym w pierwszej instancji; wyraża jednak zaniepokojenie utrzymującą się ingerencją polityczną i presją wywieraną na system sądowy;

15. podkreśla, że albańska Specjalna Struktura ds. Zwalczania Korupcji i Przestępczości Zorganizowanej (SPAK) odegrała kluczową rolę w prowadzeniu dochodzeń, ściganiu i skazywaniu w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu; przestrzega przed podważaniem pracy niezależnych instytucji takich jak SPAK;

16. odnotowuje wyzwania związane z jakością i skutecznością wymiaru sprawiedliwości, w tym dużą liczbę wakatów sędziowskich, niewystarczającą liczbę pracowników sądów, jakość wstępnego i ustawicznego szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości, spójność orzecznictwa oraz brak nowoczesnego zintegrowanego systemu zarządzania sprawami; zauważa, że przydziały budżetowe są niewystarczające, w szczególności dla komponentu sądowego;

17. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie przepisów krajowych, których celem jest dostosowanie do dorobku prawnego UE w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy; zauważa potrzebę ustanowienia sprawnie funkcjonującego organu ds. odzyskiwania mienia oraz usprawnienia weryfikacji, prowadzenia dochodzeń, ścigania i skazywania

w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, w tym przez zajęcie i ostateczną konfiskatę mienia pochodzącego z przestępstwa;

18. wzywa Albanię, aby dalej dostosowywała swoje ramy prawne do dorobku prawnego UE w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej; odnotowuje powołanie dodatkowych prokuratorów do Prokuratury Specjalnej, a także utworzenie jednostki ds. dochodzeń finansowych; pochwala udział Albanii we wspólnych działaniach i współpracę, także z Interpolem, w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej w ramach europejskiej multidyscyplinarnej platformy przeciwko zagrożeniom przestępstwami (EMPACT);

Reformy społeczno-gospodarcze

19. z zadowoleniem odnotowuje zaangażowanie Albanii we wdrażanie unijnego planu wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich, obejmującego integrację z jednolitym rynkiem UE, regionalną integrację gospodarczą, podstawowe reformy i zwiększone wsparcie finansowe;

20. zachęca władze Albanii do zmniejszenia zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym przez poprawę dostępu do usług społecznych i opieki zdrowotnej, szczególnie dla osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej; apeluje o wdrożenie krajowej strategii ochrony socjalnej Albanii na lata 2024–2030 oraz krajowej strategii zatrudnienia i umiejętności na lata 2023–2030;

21. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w listopadzie 2024 r. Albania przystąpiła do jednolitego obszaru płatności w euro, zmniejszając tym samym koszty ponoszone przez obywateli i przedsiębiorstwa oraz przyczyniając się do dalszej integracji Albanii z jednolitym rynkiem;

Środowisko, energia i transport, zrównoważona turystyka

22. podkreśla, że Albania musi dołożyć wszelkich starań, aby dostosować się do dorobku prawnego UE w dziedzinie środowiska; apeluje o dostosowanie do unijnej dyrektywy w sprawie oceny oddziaływania na środowisko[5] i dyrektywy w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko[6];

23. przypomina, że Albania musi dołożyć wszelkich starań, aby osiągnąć cele związane z ochroną klimatu, efektywnością energetyczną, dywersyfikacją i ekologizacją dostaw energii i transportu, jakością powietrza i wody oraz gospodarką odpadami;

24. jest głęboko przekonany, że ochrona środowiska i zrównoważony rozwój turystyki muszą iść ze sobą w parze; z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Parku Narodowego Dzikiej Rzeki Wjosy i apeluje o przeznaczenie wystarczających środków na jego

[5] Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).
[6] Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

ochronę;

Współpraca regionalna i polityka zagraniczna

25. wyraża zadowolenie z przyjętego 19 listopada 2024 r. partnerstwa w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony między UE a Albanią, które ustanawia platformę pogłębionego dialogu i zacieśnionej współpracy w kwestiach bezpieczeństwa i obrony oraz stanowi znaczący krok naprzód;

26. z zadowoleniem odnotowuje nieustanne wysiłki rządu albańskiego na rzecz promowania stosunków dobrosąsiedzkich;

°

° °

27. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządom i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i parlamentowi Republiki Albanii.

UZASADNIENIE

Jest to pierwsze w obecnej kadencji sprawozdanie z postępów Albanii jako kraju kandydującego do UE. Ponieważ w 2024 r. odbyły się wybory do PE, niniejsza rezolucja zawiera odpowiedź Parlamentu na sprawozdania Komisji w sprawie rozszerzenia zarówno z 2023 r., jak i 2024 r.

W sprawozdaniu oceniono aktualną sytuację i najnowsze wydarzenia w odniesieniu do postępów Albanii w procesie przystępowania do UE.

Po pomyślnym przejściu procesu przeglądu w październiku 2024 r. Albania rozpoczęła negocjacje w sprawie klastra dotyczącego kwestii podstawowych, a w grudniu 2024 r. w sprawie klastra dotyczącego stosunków zewnętrznych.

W niniejszym sprawozdaniu oceniono postępy Albanii w zakresie instytucji demokratycznych, wolności mediów, zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego, praw podstawowych, praworządności, reform społeczno-gospodarczych, środowiska, współpracy regionalnej i polityki zagranicznej.

Pomimo pewnych postępów przed Albanią nadal stoi szereg wyzwań, takich jak przezwyciężenie wewnętrznej polaryzacji politycznej, wzmocnienie praworządności i konsolidacja reform antykorupcyjnych.

ZAŁĄCZNIK: PODMIOTY LUB OSOBY, OD KTÓRYCH SPRAWOZDAWCA OTRZYMAŁ INFORMACJE

Zgodnie z art. 8 załącznika I do Regulaminu sprawozdawca oświadcza, że przy sporządzaniu projektu sprawozdania, do czasu przyjęcia go w komisji, otrzymał informacje od następujących podmiotów lub osób:

Podmiot lub osoba
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Powyższy wykaz został sporządzony na wyłączną odpowiedzialność sprawozdawcy.